

da li muslimani mogu ostati predani transcendentnom idealu koji je napajao duhom muslimansku islamsku civilizaciju i davao jednu karakterističnu boju njenim institucijama, politici, zakonima, umjetnosti, arhitekturi, književnosti, nauci i učenosti. On se pita i na koji način bi ta predanost „transcendentnom idealu“ mogla utjecati na njihovo postupanje na individualnom i društvenom nivou.

I usto, knjiga nam nudi i odličan pregled ukupne muslimanske teologije, filozofije i historije. Autor nas s velikom lakoćom vodi kroz dva stoljeća muslimanskog povlačenja pred najezdom imperijalizma, modernizma i globalizacije i, kao posljedice toga, konstantnih pokušaja da se islam obnovi. Međutim, on ne staje na tim opservacijama, nego nudi i vlastitu viziju te obnove, tačnije osnovne pretpostavke, na kojima bi se ona trebala temeljiti. Za njega obnova ili buđenje, ono što se u nekim islamističkim krugovima naziva *sahvom*, bi se trebalo usredotočiti na obnovu pojma svetog („*notion of the sacred*“) u njegovoj duhovnoj i intelektualnoj dimenziji.

U središte ove obnove on stavlja šerijat- ali ne onu njegovu karikaturalnu viziju kakvu ima zapad o srednjovjekovnom sistemu kažnjavanja. Za njega je šerijat put ka uputi i sreći i vrlinama kao mostovima koji spajaju ljudsko sa svetim (božanskim). Ovakvim stavovima on povlači jasnu granicu između sebe i znatnog broja sekularista iz muslimanskog svijeta koji imaju vlastiti verziju sekularizma, obično u tom dijelu svijeta označenog kovanicom *el-ilmanije*, a koji ima brojne posebnosti u odnosu na njegovog ideološkom pandama sa Zapada.

Svi oni koji pročitaju knjigu uvjerit će se da se autor nje držao „političke korektnosti“ i da je u svojim analizama žrtvovao brojne „svete krave“ savremenog muslimanskog svijeta. Zato je za očekivati da se mnogima knjiga neće svidjeti, ali jedna od osnovnih ideja o kojima autor govori kao o neophodnim elementima izlaska iz krize jeste princip samokritičnosti i otvorene debate.

I kao što je u svom osvrtu na knjigu u *The Observeru*, (10.5. 2009.) dobro primjetio zastupnik Liberalno-demokratske stranke u britanskom Domu lordova Kishwer Falkner, ova knjiga je “i pored poplave literature o islamu na Zapadu pravi rijetki pronalazak“. On

to objašnjava time što Allawi, koristeći zapadnu leksiku, pokazuje zašto se većina od 1,5 milijardi muslimana neće zadovoljiti *statusom quo*.

Istovremeno, Falken ponovo dobro primjećuje i to da on nije dao konačnu formu koju bi obnovljena islamska civilizacija trebala imati u praktičnim terminima. Centralno pitanje- može li moderno društvo biti izgrađeno na viziji božanskog?- ostaje nedogovoreno. Allawi nam ne pokazuje konačnu građevinu, ali identificira dovoljno temeljnih pretpostavki da možemo samostalno odlučiti da li želimo nastaviti na njima graditi. Brojni zaključci koje Allawi izvodi na osnovu svog istraživanja se vjerovatno neće svidjeti mnogim liberalno orijentiranim muslimanskim umovima kao ni onim konzervativnim, ali ni jedni ni drugi ne mogu u pitanje dovesti autentičnost njegovih pretpostavki iz kojih je izveo zaključke, a koji mogu poslužiti kao kvalitetna osnova za nadogradnju.

Muhamed JUSIĆ

VRIJEME NEIZLJEČIVIH LJUDI

„Vrijeme (sve)politike“ sa podnaslovom „Iluzije savremenog ekologizma“
Izdavač „Preporod“ Sarajevo, 2012. godine

Živimo u **Vremenu** koje ljudi kao vrijeme prikrivaju. Još bolje kazano, u vremenu koje ljudi njegovi naseljenici i savremenici prekrivaju. Prekrivaju ga stoga da ga sakriju. Da prikriju Istinu. Da sakriju njegovo lijepo lice i njegov original. Na hiljade je, na milione je, na milijarde je raznih zastora i prekrivača koje su *homo sapiensi* - *homo ludensi* - *homo oeconomicusi* - *homo informaticusi* - *homo internetici* već prostrli po Bitku Vremena. Po Istini.

Živimo na **Prostoru** kojega ljudi smaraju. Iscrpljuju zlom i neznačajkom logikom preuzetom iz ovog prvog odnosa, odnosa prema Vremenu – sa posve zastrtim čulima i zastirućim tehnikama. Stoga je taj, njima namijenjen, za stanište i smiraj Prostor, ovoliko onečišćen i premoren,

zatrovan i bolestan od svih bolesti do nezamislivih raspona.

Napokon, živi danas takav **Čovjek**, krhotina, ‘obežluđeni dvonožac’, da se poslužim kulturnim epitetom samog autora Žige, koji je sebe dvonošca pretvorio u agresivnog konzumera, pohlepno otimača i osvajača mirne prelijepe majke-ekosredine. Osvajača potoka, rijeka, mora, šuma, ruda, stijena, ozona...Taj preplašeni Nitkov sa zečjim ušima je gramzivi predator koji truje ne samo svoju već i ostalu mladunčad iz prelijepog spektra Biosa, na hiljade ili na milione vrsta, savršenih i nadopunjujućih i prekrasno korisnih i lijepih vrsta...

Savremeni Vrijeme-Prostor-i Čovjek tako su u naše doba, koje možemo zvati ovako ili onako (moderno ili postmoderno, globalno ili globalizirajuće, postglobalno ili industrijsko, postindustrijsko ili postkonfliktno...) stvari se ne mijenjaju nominacijama niti epitetima...nazivima ili imenima... Sva šuma ovih bezvrijednih termina, opasnih riječi bez sadržaja, preizlizenih neologizama koji samo još besadržajnim tzv. *intelektualnim elitama* na *bolonjskim univerzama* nešto predstavljaju - samo se dodatno ubuđava, kiseli, raspada, ljušti i otruhnjava...zaudarajući na krah. Čak i ove gornje prazne riječi služe svoju ulogu - za svoje dodatno zastiranje Savršenstva. Tako nam je kako smo sami napravili. Kako smo zaslužili.

Čega?

Pa svega čega se moderni *homo sapiens* dotakne. A dotakao se svega, nemiran u duši pohlepnoj, u neskladu sa Prirodom i Nebom, u neskladu sa htijenjima i moćima, u neskladu sa potrebama i fikcijama, u priporu sa dobrom energijom i zlim ambicijama Moći. Dotakao se nakon gradova i kula i vode, i šume i livade i sunca, i mora, zemlje, ozona, dotakao se svega toga i s vjerom u zlo vlastito ih zagadio i uprljao. Potrošio, profanizirao. Uništio bitak i dubinu njihova postojanja. Zanemario Logos trajanja i dah svega što postoji oko njega. Ma šta to bilo. A onda, ophrvan tim unutarnjim *sotonističkim zlom*, i još uvijek svjestan da treba nešto mijenjati, započeo proces ‘umivanja laži’ – nazvavši svoje ‘korake kepeca’ velikim imenom – **ekologijom**. U toj novoj truhloj riječi – terminu obmane – predlaže ne da se zlo uništi, već da se zlo stavi pod kontrolu, palijativno, minimalistički, ali

da njegovo sjeme zla niče nanovo gdje god stigne. Posve nedjelotvorna je savremena ekologija, kritičan je i dosljedan autor Jusuf Žiga. Uspoređuje je kao moguće liječenje od alkoholizma propisivanjem trajnog uzimanja nešto manje doze alkohola do kraja života. I moderna ekologija ne zaustavlja retrogradne procese i zamisli već ih nastoji zataškati, minimizirati, prikriti...Baš kako rekoh na početku – ovo je vrijeme raznih prekrivanja i prikrivanja. Pa i ekoloških.

Autor u sjajnoj analizi devastirane Civilizacije i Planete, Prostora i Vremena na njoj navodi mnoštvo alarmantnih primjera, kako bi *backgroundirao* ovaj tekst i učinio ga u racionalno-znanstvenoj sferi neoborivim. Tako je ovaj rukopis zabetoniran činjenicama i neumoljivom faktografijom. Svaka stranica knjige traži, moli, pušta vapaj za pomoć. Za izlaz iz ovako preteške situacije Zelene Planete. Ali, ko će poslušati i stati? Ovakav homo sapiens – bogati Lucifer na dvije noge sigurno neće. Ta on je i rastrgao Raskošnu Ljepotu i Plemenitu Dobrotu postojanja, sklad prirode i mir okoliša baš u ovom vremenu koje se kiti odličjima znanosti, racionalizma, znanja, tehnologija, medija, svekolikog bogatstva u predmetima. Čak se drznuo i nuklearne moći podići u Svemir, ugasi Golfsku struju i sve njene blagodati, istrijebiti amazonske prašume – važna pluća Planete i svih na njoj...Taj i takav Čovjek-Lucifer ne može pomoći. Ni sebi ni drugima.

Šta onda učiniti?

Jusuf Žiga je profesor i sociolog sa stavom. I to napokon raduje. Jer se većina domaćih autora, naročito iz lokalne akademske zajednice, kao i njihovih rukopisa kao ditiramba postmodernizmu i modernizmu posve nekritički odnosi prema *mainstream produkciji* u sociologiji i filozofiji, mediologiji, politologiji, ekonomiji i ekologiji savremenosti. Oni su radije citatologija uvoznih znanja, numerologija nihilizma, puzanje pred podaničkim agresivnim sekularizmom, mentalitet divljenja prije negoli kritike antropocentrizma, okcidentocentrizma i svega što dolazi iz Haxlijevog egocentričnog rukopisa 'zapadnih obmana'. Autor jasno tvrdi da je samo snažni zaokret od ove vrste jeftinog antropocentrizma taštine, ka – dodajem – oplemenjenom teocentrizmu Prostora, Svijeta i Vremena kao svijetu sklada u ovom trenutku mogući izlaz. Ta

nova paradigma oslobođena strahova, prijetnji, oslobođena prije svega zla, 'cvijeća zla' kako je to pjevao pjesnik **Bodler**, i ludila pomahnitalog kapitala i nezajažljive moći u napadu, najprije mora pogledati u Nebo. Potom, sa vjerom u Dobro kao preduvjetom i voljom za Još Boljim (a ne nikako voljom za moći kako nas je krivo navraćao decenijama jadni **Nietzsche** i svi *neoničearci* poslije) prepustiti prirodi prirodne tokove. Zaštiti je posve. Zavoljeti je. Odmoriti je. Sačuvati je. U svakom njenom djeliću i najsićušnjem stvoru. Vratiti biljkama biljno carstvo, vodama vodeno carstvo, životinjama životinjsko carstvo, kako bi bilo moguće zaživjeti i ljudsko carstvo kao najbolje među njima.

Tako će se sigurno vratiti iscjeljujući talasi, one frekvencije koje posvuda u Kosmosu postoje. Potrebno je da se čovjek i ljudski rod otvori tom dobrom kosmičkom djelovanju. Jer, nema neizlječivih bolesti, postoje samo neizlječivi ljudi. Sve su dosadašnje civilizacije znale za ozdravljenja, ova naša, izgleda da ne zna to jednostavno znanje. Naše su vrijeme i prostor poput baterije istrošeni. A nigdje da nađu mjesto za punjenje baterija. Vjera u dobro, u sklad i holizam prirode i biosa je jedini put da se naše baterije ponovo napune.

Veliki je broj autora koje profesor Žiga citira, koristi, podupire se njihovim mislima, sintagmama, idejama, kritikama. Od Aristotela, Platona, Nietzschea, Becka, Marksa, Arendtove, Derride, Agambena, Bacona, Engdhal, Froma, Pascala, Castellesa, Chomskoga, Giddensa, Habermasa, Horkheimera, Kuhna, Lyotarda, Nasra. Ne preskače ni seriju domaćih inspirativnih imena poput Novalića, Paića, Šarčevića, Supeka, Silajdžića, Zgodića,„autor se iskreno i bez poze bori za bolji svijet. Gnuša se dominacije i pohlepe, fitilja-bombe koja će raznijeti ovaj svijet kao i pojeftinjene moderne ekologije, stoga je svjesno prenominira u projekt, nazivajući je ekologizmom. Tako je knjiga, uostalom, provokativno i naslovljena.

Knjiga profesora Žige naročito je važna za mlade generacije studenata i mislilaca koji još uvijek nemaju dovoljno iskustva u trajanju niti snage da kritički i bez kompleksa progovore o svijetu u kojemu žive na svjež, originalan i ne pozerski način.

Fahira FEJZIĆ ČENGIĆ

PEDAGOGIJA MUHAMMEDA, ALEJHI SELAM,

Pedagogija Muhammeda, alejhisselam; prof. dr. Šefik Kurdić; Islamski pedagoški fakultet – Zenica2011. g.

Profesora Šefika Kurdića prepoznajemo kao svestranog autora i angažovanog daiju. Iz njegovog pera izašla su djela raznovrsne tematike od prevoda djela klasičnog tefsira i hadisa do autorskih djela iz područja islamskog edeba – kulture ponašanja i onih bližih životopisu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Njegova predanost davi – misionarstvu ima širok trag u njegovim djelima, iako duboko naučno ukorijenjena ona su pristupačna svakom čitaocu, zanimljiva i omiljena široj publici. Jedno od takvih djela je *Pedagogija, Muhammeda, a.s.*

Pedagogija Muhammeda, a.s., aktuelizira moralne probleme savremenog društva te nudi odgovore i rješenja sadržana u liku i praksi posljednjeg Božijeg poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Autor ne razvija pedagošku teoriju niti je utemeljuje već obrazlaže i nudi „sretnu sintezu između teorijskih upustava i praktičnog djelovanja“.

Djelo sadrži 235 stranica, i možemo ga posmatrati kroz pet tema:

I dio: Uvod i poslanička misija

II dio: Poslanički odgoj

III dio: Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, odgojne metode

IV dio: Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, metode u prevenciji ovisnosti

V dio: Zaključak, literatura, bilješka o autoru i sadržaj

Prvi dio knjige je uvod kojim se obrazlaže teza i cilj knjige, a potom je obogaćen ukratko izloženom temom o poslaničkoj misiji kao općoj kategoriji. Autor se obilato koristi argumentima iz Kur'ana i hadisa, zazivajući emocionalnu spremnost za sadržaje koji slijede, navodeći nam plemeniti ajet o uzoritosti Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.; „Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor za onoga koji se nada Allahovoj milosti i nagradi na onom svijetu i koji Allaha često spominje.“ (Kur'an, El-Ahzab, 21)

U sljedećem dijelu autor se kreće ka konkretnom zadatku poslaničke misije,